

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

06 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir

Judecătorii: Toma Nadejda și Boico Victor,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Arnaut Valentina în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui

Tofilat Sergiu XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.05.2019 – 11.07.2019;

Instanța de apel: 01.08.2019 – 08.10.2019;

Instanța de recurs: 20.12.2019 – 06.05.2020.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Hâncești (sediul Central) din 11 iulie 2019, *examinând cauza în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală*, Tofilat Sergiu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Tofilat Sergiu a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 (doi) ani.

A fost respinsă solicitarea procurorului, înaintată în temeiul art. 65 alin. (3) Cod penal, de privare a lui Tofilat Sergiu de dreptul de a deține arme de foc.

A fost încetat procesul penal în privința lui Tofilat Sergiu, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 155 Cod penal, în legătură cu împăcarea părților.

A fost respinsă solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 4 470, 46 lei, acestea fiind trecute în contul statului.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat, în fapt, că Tofilat Sergiu, la 30 martie 2019, aproximativ la ora 16.00, aflându-se în stradă, în fața propriei gospodării, situate în XXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică

cu grad avansat, în urma relațiilor reciproc ostile, apărute pe fundalul unui conflict spontan apărut, urmărind scopul intimidării și influențării psihice a lui XXXXX, născut la XXXXX, despre care cunoștea cu certitudine că este minor, în prezența mai multor persoane, ținând în mână arma de foc cu țeavă linsă de model „IJ-17-Л55141”, calibrul 16 mm, care era încărcată, pe care o deținea în baza unui permis de armă, eliberat cu seria și nr. A 20000278 din 03 februarie 2014, cu termen de valabilitate expirat, în mod intenționat a îndreptat țeava acestei arme în direcția capului lui XXXXX, lipindu-i-o de frunte. Aceste acțiuni ale lui Tofilat Sergiu în mod instantaneu i-au creat minorului XXXXX temeri pentru viața sa, întrucât a conștientizat gestul lui Tofilat Sergiu ca un pericol real de a fi realizată amenințarea cu omorul.

Prima instanță a încadrat aceste acțiuni ale inculpatului în baza art. 155 Cod penal, conform indicilor calificativi: *„amenințarea cu omor, dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări”*.

Tot el, la 30 martie 2019, aproximativ la ora 16.03, aflându-se în stradă, în fața propriei gospodării, situate în XXXXX, adică, conform art. 131 Cod penal, într-un loc public, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, după ce l-a amenințat cu omorul prin împușcare din armă de foc pe XXXXX, născut la XXXXX, despre care cunoștea cu certitudine că este minor, profitând de un pretext neînsemnat, atentând la ordinea publică și ambianța liniștită de conviețuire în societate, urmărind intențiile de a-și manifesta bravura și forța grosolană, încălcând grosolan și într-un mod grobian ordinea publică, cu obraznicie deosebită, exprimându-se cu cuvinte necenzurate în prezența mai multor persoane, ținând în mână arma de foc cu țeavă linsă de model „IJ-17-L55141”, calibrul 16 mm, pe care o deținea legal, în mod intenționat a efectuat o împușcătură în plan oblic pe lângă capul lui XXXXX, producându-i atât acestuia, cât și persoanelor prezente, sentimente de neliniște și vulnerabilitate.

Prima instanță a încadrat aceste acțiuni ale inculpatului în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, conform indicilor calificativi: *„huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanei, cu aplicarea armei pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății”*.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei și repartizării cheltuielilor judiciare, precum și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care: în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, iar, în temeiul art. 90¹ Cod penal, perioada pedepsei de 1 an și 6 luni inculpatul să o execute în penitenciar, iar restul pedepsei, de 1 an și 6 luni, să fie suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 ani, cu privarea inculpatului, în temeiul art. 65 alin. (3) Cod penal, de dreptul de a deține arme de foc pe un termen de 3 ani; și să se încaseze din contul inculpatului cheltuielile judiciare în sumă de 4 470, 46 lei, iar în rest, menținerea sentinței.

3.1 În argumentarea apelului, cu referire la pedeapsa stabilită inculpatului, a invocat că prima instanță nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 61 și 75 alin. (1) Cod penal, și anume nu a luat în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, cât și nu a efectuat o analiză completă a personalității inculpatului, pedeapsa respectivă nefiind capabilă de a restabili echitatea socială și de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea vinovatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

La fel, a susținut că prima instanță nu a reținut toate circumstanțele agravante prezente în speță și greșit nu i-a stabilit inculpatului pedeapsa complementară sub formă de privarea de dreptul de a deține arme de foc.

În continuare, cu referire la cheltuielile judiciare, compuse din suma de 4 470, 46 lei, plătită inclusiv pentru testarea alcoolscoptică a inculpatului și întocmirea rapoartelor de expertiză judiciară nr. 201922P0124 din 01 aprilie 2019, nr. 34/12/1-R-1366 din 17 aprilie 2019 și nr. 34/12/1-R-1345 din 24 aprilie 2019, a susținut că art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală prevede că instanța poate obliga inculpatul să le recupereze.

A specificat că prevederile art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală nu obligă statul să suporte, în final, cheltuielile, ci doar să le achite la momentul necesar pentru a facilita caracterul operativ al acțiunilor de urmărire penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2019, a fost admis apelul declarat de procuror și casată sentința Judecătorei Hâncești (sediul Central) din 11 iulie 2019 în partea solicitării procurorului, înaintate în temeiul art. 65 alin. (3) Cod penal, de privare a inculpatului de dreptul de a deține arme de foc, și repartizării cheltuielilor judiciare, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care:

Tofilat Sergiu, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, a fost privat, în temeiul art. 65 alin. (3) Cod penal, de dreptul de a deține arme de foc pe un termen de 3 (trei) ani.

S-au încasat, în beneficiul statului, din contul inculpatului, cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 4 470, 46 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că pronunțând sentința, prima instanță corect a constatat faptele și circumstanțele cauzei, ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului în baza art. 287 alin. (3) și 155 Cod penal, încetând procesul penal în privința inculpatului, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 155 Cod penal, în legătură cu împăcarea părților.

În ceea ce privește individualizarea pedepsei, instanța de apel a notat că prima instanță a respectat prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, având în vedere judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, fiind corespunzător reduse limitele de pedeapsă prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal.

Iar, ținând cont de prevederile art. 61 și 75 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a evidențiat că este corect și echitabil ca inculpatului, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, să i se aplice pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, aceasta fiind suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 ani.

Totodată, instanța de apel a concluzionat că această pedeapsă nu este de natură să restabilească întru totul echilibrul social perturbat prin comiterea infracțiunii și să asigure, totodată, realizarea scopurilor legii penale, având în vedere tulburările de comportament ale inculpatului, provocate de abuzul de alcool, fiind necesară aplicarea prevederilor art. 65 alin. (3) Cod penal, și anume privarea inculpatului de dreptul de a deține arme de foc.

În continuare, în ceea ce vizează cheltuielile judiciare, compuse din suma de 4 470, 46 lei, plătită inclusiv pentru testarea alcoolică a inculpatului și întocmirea rapoartelor de expertiză judiciară nr. 201922P0124 din 01 aprilie 2019, nr. 34/12/1-R-1366 din 17 aprilie 2019 și nr. 34/12/1-R-1345 din 24 aprilie 2019, instanța de apel a observat că în acord cu prevederile art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, efectuarea expertizelor a fost obligatorie, deoarece adevărul în cauză nu putea fi stabilit prin alte probe.

În această ordine de idei, instanța de apel a relevat că prevederile legislației ce țin de obligarea inculpatului de a recupera cheltuielile judiciare urmează a fi interpretate ținând cont de modificările operate prin Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 09 februarie 2018, prin care a fost exclus alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, care statua că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) al normei respective se face din contul bugetului de stat.

Astfel, instanța de apel a indicat că în speță, urmează a fi încasate din contul inculpatului cheltuielile judiciare în sumă de 4 470, 46 lei, or legislația în vigoare nu mai prevede în mod expres suportarea exclusiv de către stat a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare.

5. Decizia instanței de apel a fost contestată în termen cu recurs ordinar de către **avocatul Arnaut Valentina în numele inculpatului**, aceasta invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 9) și 10) Cod de procedură penală și solicitând casarea deciziei în partea repartizării cheltuielilor judiciare.

5.1 În argumentarea recursului, avocatul în numele inculpatului a susținut că în contradicție cu concluzia instanței de apel, modificările operate prin Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 09 februarie 2018, prin care a fost exclus alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, nu exonerează statul de obligația de a suporta cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare în cazurile prevăzute de art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală și nici cu impun inculpatul să suporte aceste cheltuieli.

A declarat că excluderea alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală se datorează uniformizării legislației cu privire la repartizarea cheltuielilor

judiciare, în acest sens fiind relevante prevederile Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

Astfel, a afirmat că în condițiile în care conform art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art.142 alin. (2) Cod de procedură penală, adică, cu excepția cazurilor când efectuarea expertizelor judiciare este solicitată de către părți, nu există temeii legal de a încasa din contul inculpatului cheltuielile judiciare în sumă de 4 470, 46 lei.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și argumentele prezentate, Colegiul penal concluzionează asupra inadmisibilității acestuia, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu în baza materialelor din dosar.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, un complet format din 3 judecători, prin decizie motivată, va decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală stipulează că instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Iar, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi de drept procesual sau formal și de drept material sau substanțial. Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material.

Colegiul penal consideră necesar să menționeze că recurentul cu referire la temeiurile de recurs invocate, prevăzute de *art. 427 alin. (1) pct. 9) și 10) Cod de procedură penală: inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală și când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*, nu a adus careva argumente, recursul la acest capitol fiind nemotivat și steril, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze recursul apărării cu argumente, care l-ar justifica sub acest aspect, cu atât mai mult că decizia instanței de apel a fost contestată doar în partea repartizării cheltuielilor judiciare.

Iar, în ceea ce privește temeiul de recurs invocat de avocat în numele inculpatului și care se conține în *art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală : instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței*, Colegiul penal relevă că argumentele recurentului nu și-au găsit confirmare.

Cu această ocazie Colegiul penal subliniază că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Relevant în acest context este că hotărârea instanței de apel, potrivit *art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală*, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal consideră că în acord cu cele stipulate de legea procesuală penală, în cauza deferită judecătii instanța de apel a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate de legislator, corect interpretând și aplicând prevederile *art. 227-229 Cod de procedură penală* și indicând motivele corespunzătoare.

Or, conform *art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală*, încasarea cheltuielilor de efectuare a expertizei este un drept discreționar al instanței. Norma juridică respectivă urmează a fi interpretată ținând cont de modificările operate prin *Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017*, în vigoare din 09 februarie 2018, prin care a fost exclus *alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală*, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la *alin. (1) al normei respective* se face din contul bugetului de stat.

Prin urmare, voința legiuitorului a fost îndreptată spre analizarea și soluționarea în fiecare caz concret a chestiunii privind compensarea cheltuielilor judiciare.

Aici, este de menționat că rapoartele de expertiză judiciară nr. 201922P0124 din 01 aprilie 2019, nr. 34/12/1-R-1366 din 17 aprilie 2019 și nr. 34/12/1-R-1345 din 24 aprilie 2019, pentru care au fost suportate cheltuieli judiciare la faza de urmărire penală în prezenta cauză, au fost întocmite după intrarea în vigoare a modificărilor operate de legiuitor la prevederile *art. 143 Cod de procedură penală*.

Astfel, instanța de apel, contrar celor invocate de recurent, a indicat cu suficientă claritate că în speță, pot fi încasate din contul inculpatului cheltuielile judiciare în sumă de 4 470, 46 lei, or legislația în vigoare nu mai prevede în mod expres suportarea exclusiv de către stat a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare.

Reieșind din cele expuse, Colegiul consideră că *art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016* cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, invocat de recurent, cât și *art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală*, se referă nu la obligația statului ca ordonator al expertizei judiciare de a

suporta, în final, cheltuielile judiciare pentru efectuarea acesteia, ci doar să le achite la momentul necesar pentru a facilita caracterul operativ și obiectiv al acțiunilor de urmărire penală.

Deci, soluționând chestiunea privind compensarea cheltuielilor judiciare, instanța de apel corect a făcut uz de dreptul său discreționar de a le încasa din contul inculpatului, inclusiv din punctul de vedere că inculpatul nu are persoane la întreținere, a căror situație materială ar putea fi substanțial afectată, ceea ce, în baza art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală, poate servi drept temei pentru eliberarea de plata cheltuielilor judiciare.

Din considerentele expuse *supra*, Colegiul penal conchide că erorile invocate în recurs nu și-au găsit confirmarea, iar hotărârea atacată este legală și întemeiată, astfel că recursul urmează a fi declarat inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Arnaut Valentina în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui Tofilat Sergiu XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **26 iunie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor